

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης 84/2015

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

(Τμήμα Δ')

Συνεδρίαση της 21^{ης} Απριλίου 2015

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Χρυσάφουλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Ευστράτιος Συνοίκης, , Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Παντελής Παπαδάκης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 60771 οικ. Φ. 109.1/14-11-2014 έγγραφο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη/ Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας/Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος/Επιτελείο/ Νομική Υπηρεσία/Γραφείο 1^ο Νομικών Υποθέσεων.

Περίληψη Ερωτήματος: Αν δύναται να χορηγηθεί στους πυροσβεστικούς υπαλλήλους που ανήκουν στο πυροσβεστικό προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος η προβλεπόμενη στις διατάξεις των εδαφίων β' και γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 102 Α του π.δ. 210/1992 (Α' 99), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το π.δ. 3/2014 (Α' 6), τρίμηνη άδεια με πλήρεις αποδοχές, λόγω γεννήσεως επιπλέον των τριών τέκνων.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

I. Εφαρμοστέες διατάξεις.

Με τη διάταξη του άρθρου 1 του π.δ. 3/2014 «Αντικατάσταση του Κεφαλαίου Δ' του Π.Δ. 210/1992 "Κωδικοποίηση διατάξεων Προεδρικών Διαταγμάτων του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος (Α' 99) περί αδειών του Πυροσβεστικού Προσωπικού"» (Α' 6) ορίσθηκαν τα ακόλουθα:

«Το Κεφάλαιο Δ' του Π.Δ. 210/1992 "Κωδικοποίηση διατάξεων Προεδρικών Διαταγμάτων του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος (Α' 99)" όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

" ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΑΔΕΙΕΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Άρθρο 98

Πεδίο εφαρμογής - Έννοιες – Ορισμοί

1. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται στους πυροσβεστικούς υπαλλήλους που ανήκουν στο πυροσβεστικό προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος.

...

Άρθρο 102 Α

Άδεια χωρίς αποδοχές

1. ...

2. Στους γονείς που έχουν τέκνο ηλικίας κάτω των έξι (6) ετών επιτρέπεται να χορηγείται, ύστερα από έγκριση του Υπαρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος, άδεια χωρίς αποδοχές μέχρι δύο (2) έτη συνολικά και μέχρι ένα (1) έτος για κάθε επιπλέον τέκνο. Διάστημα τριών (3) μηνών της άδειας αυτής χορηγείται άπαξ με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου παιδιού και άνω. Η ως άνω τρίμηνη άδεια χορηγείται συνεχόμενα ή τμηματικά, όχι όμως για διάστημα μικρότερο του ενός (1) μηνός" ».

Σημειωτέον, ότι παρόμοιες ρυθμίσεις με αυτήν των προεκτιθέμενων διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 102 Α του π.δ. 210/1992, όπως αυτές προστέθηκαν με το άρθρο 1 του π.δ. 3/2014 περιέχουν:

(1) Για μεν τους αστυνομικούς υπαλλήλους, οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του π.δ. 27/1986 (Α' 11), όπως αντικαταστάθηκαν με αυτές του άρθρου 1 του π.δ. 138/2011 (Α' 272), που ορίζουν ότι: *«Στους γονείς αστυνομικούς που έχουν τέκνο ηλικίας κάτω των έξι ετών επιτρέπεται να χορηγείται, ύστερα από έγκριση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, άδεια χωρίς αποδοχές μέχρι δύο έτη συνολικά και μέχρι ένα έτος για κάθε επιπλέον τέκνο. Διάστημα τριών μηνών της άδειας αυτής χορηγείται άπαξ με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου παιδιού και άνω. Η ως άνω τρίμηνη άδεια χορηγείται συνεχόμενα ή τμηματικά, όχι όμως για διάστημα μικρότερο του ενός μηνός»*.

(2) Για δε τους δημοσίους υπαλλήλους, οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 53 του ν. 3528/2007 (Κώδικας Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ), όπως αντικαταστάθηκαν με αυτές της παραγράφου 2 του άρθρου 26 του ν. 4305/2014 (Α' 237), που ορίζουν ότι: *«Η προβλεπόμενη, από την παράγραφο 2 του άρθρου 51 του παρόντος, άδεια χορηγείται στον φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών ή έως οκτώ (8) ετών εφόσον η υιοθεσία δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ηλικία των έξι (6) ετών. Διάστημα τριών (3) μηνών της άδειας αυτής χορηγείται με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου (3^{ου}) παιδιού και άνω»*. Στην εισηγητική έκθεση του ως άνω νόμου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: *«Στο πλαίσιο της υποστήριξης της προσπάθειας της γυναίκας να συνδυάσει την οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, αλλά και της ειδικής πρόνοιας για τα μέλη των οικογενειών εκείνων, οι οποίες χρειάζονται μεγαλύτερη προστασία (μονογονεϊκές οικογένειες, πολύτεκνες, τρίτεκνες, άγαμες μητέρες, χήρες, γυναίκες με αναπηρίες κλπ.) προωθούνται οι ακόλουθες καινοτομίες (άρθρο 53 Υ.Κ.): - ... - Αμείβονται οι τρεις (3) πρώτοι μήνες της γονικής άδειας ανατροφής παιδιών στους πολύτεκνους και τρίτεκνους γονείς. (Στις λοιπές περιπτώσεις η γονική άδεια είναι χωρίς αποδοχές)»*.

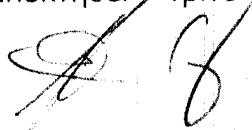
II. Ερμηνεία των διατάξεων.

Κατά την άποψη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από την Χρυσάφουλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τις Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη και Δήμητρα Κεφάλια, Νομικές Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι τέσσερις), με την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Παντελής Παπαδάκης, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 102 Α του π.δ. 210/1992, που προστέθηκε με το άρθρο 1 του π.δ. 3/2014, οι οποίες αποσκοπούν προδήλως στην ενίσχυση της οικογένειας, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας, που προστατεύονται από το Κράτος, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 21 του Συντάγματος, προβλέπεται η χορήγηση άδειας χωρίς αποδοχές, καθώς και η χορήγηση άδειας με πλήρεις αποδοχές στους πυροσβεστικούς υπαλλήλους που ανήκουν στο πυροσβεστικό προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος για την ανατροφή των τέκνων τους.

Στις διατάξεις του εδαφίου α' της παραγράφου 2 του άρθρου 102 Α του π.δ. 210/1992, που προστέθηκε με το άρθρο 1 του π.δ. 3/2014, προβλέπεται η χορήγηση στους ως άνω υπαλλήλους, μετά από έγκριση του Υπαρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος, άδειας χωρίς αποδοχές συνολικής διάρκειας μέχρι δύο (2) έτη, προκειμένου να αναθρέψουν το τέκνο τους, εφόσον αυτό έχει ηλικία κάτω των έξι (6) ετών. Επίσης, προβλέπεται και η χορήγηση της ίδιας, ως άνω, άδειας μέχρι ένα (1) έτος για κάθε επιπλέον τέκνο.

Περαιτέρω, στη διάταξη του εδαφίου β' της ίδιας, ως άνω, παραγράφου, άρθρου και νόμου προβλέπεται η χορήγηση τρίμηνης άδειας με πλήρεις αποδοχές στους γονείς που αποκτούν τρίτο παιδί και άνω, ενώ στο εδάφιο γ' ορίζεται ότι η τελευταία αυτή άδεια χορηγείται είτε συνεχόμενα είτε τμηματικά, όχι όμως για διάστημα μικρότερο του ενός (1) μηνός.

Κατά την έννοια της διατάξεως του εδαφίου β' η τρίμηνη άδεια με πλήρεις αποδοχές, που η διάταξη αυτή προβλέπει και αποτελεί τμήμα της άδειας που αναφέρεται στο εδάφιο α' των ίδιων, ως άνω, παραγράφου, άρθρου και προεδρικού διατάγματος, χορηγείται μία μόνο φορά στη σταδιοδρομία του πυροσβεστικού υπαλλήλου που έχει αποκτήσει τρίτο τέκνο (πρβλ. υπ' αριθμ. πρωτ.

ΔΙΔΑΔ/Φ.51/590/οικ. 14346/29-5-2008 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών που αφορά στη χορήγηση αδειών σύμφωνα με τον Υπαλληλικό Κώδικα και τον Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, σύμφωνα με το οποίο η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 53 του Υ.Κ. τρίμηνη άδεια με αποδοχές για ανατροφή τρίτου τέκνου και άνω χορηγείται άπαξ στη σταδιοδρομία του υπαλλήλου και όχι για κάθε τέκνο χωριστά).

Ειδικότερα:

Η ως άνω τρίμηνη άδεια με αποδοχές αποτελεί τμήμα της κατ' ανώτατο όριο διετούς άδειας για την ανατροφή του τέκνου του υπαλλήλου ηλικίας κάτω των έξι (6) ετών που χορηγείται μέχρι ένα (1) έτος για κάθε επιπλέον τέκνο και δεν αποτελεί επιπρόσθετη άδεια, όπως προκύπτει από τη χρήση στη διάταξη του εδαφίου β' των λέξεων «της άδειας αυτής», με τις οποίες δηλώνεται η υπαγωγή της τρίμηνης άδειας που προβλέπει η ως άνω διάταξη στο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα της άδειας χωρίς αποδοχές που προβλέπει η αμέσως προηγούμενη διάταξη του εδαφίου α'.

Περαιτέρω, η ίδια, ως άνω, τρίμηνη άδεια με αποδοχές χορηγείται μία μόνο φορά στον πυροσβεστικό υπάλληλο που έχει αποκτήσει τρίτο τέκνο και, εφόσον αυτός τη λάβει, δεν επιτρέπεται να του χορηγηθεί εκ νέου για κάθε επιπλέον των τριών τέκνων. Αυτό προκύπτει καταρχήν από την γραμματική ερμηνεία της κρίσιμης διατάξεως του εδαφίου β', ήτοι από τη χρήση σε αυτήν αφενός μεν της λέξεως «άπαξ» που σημαίνει «μία φορά μόνο» (βλ. σχετ. Ιω. Σταματάκου, Λεξικόν της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, τόμος Α, σελ. 430, Γ. Μπαμπινιώτη, Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Αθήνα 1998, σελ. 228), με την οποία ορίζεται πόσες φορές χορηγείται η ως άνω άδεια, αφετέρου δε της φράσεως «στην περίπτωση γέννησης τρίτου παιδιού και άνω», με την οποία τίθεται η προϋπόθεση για τη χορήγηση της ανωτέρω άδειας και συγχρόνως ορίζεται η κατηγορία των δικαιούχων. Με την τελευταία, ως άνω, φράση ο κανονιστικός νομοθέτης αναφέρεται στους γονείς που αποκτούν τρίτο και επιπλέον του τρίτου τέκνα ως ενιαία κατηγορία, εφόσον αναφέρεται ενιαίως στη γέννηση τρίτου παιδιού και άνω, χωρίς να διακρίνει και να ορίζει ότι η εν λόγω άδεια χορηγείται και με τη γέννηση κάθε τέκνου επιπλέον των τριών.

Εξάλλου, όπου ο κανονιστικός νομοθέτης ήθελε να διακρίνει και να χορηγήσει άδεια για κάθε επιπλέον τέκνο, το έπραξε. Πράγματι, στις προαναφερόμενες διατάξεις του εδαφίου α' των ίδιων, ως άνω, παραγράφου, άρθρου και προεδρικού διατάγματος, αφενός μεν προβλέπεται η χορήγηση άδειας μέχρι δύο έτη χωρίς αποδοχές στους γονείς που έχουν τέκνο κάτω των έξι ετών, αφετέρου δε ορίζεται ρητώς ότι χορηγείται άδεια χωρίς αποδοχές διάρκειας μέχρι ένα έτος και για κάθε επιπλέον τέκνο.

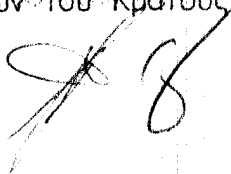
Επίσης, η λέξη «άπαξ», δεν θα είχε νόημα να τεθεί στο κείμενο της κρίσιμης, ως άνω, διατάξεως, αν δεν αναφερόταν στη σταδιοδρομία του υπαλλήλου.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι εξαιρετική ρύθμιση του νόμου, όπως είναι αυτή που εισάγεται με την επίμαχη διάταξη, πρέπει να ερμηνεύεται στενώς.

Τέλος, στις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' του π.δ. 210/1992, που επιγράφεται «*Άδειες πυροσβεστικού προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος*», όπως το κεφάλαιο αυτό αντικαταστάθηκε με το π.δ. 3/2014, προβλέπεται, στο πλαίσιο της κατ' άρθρο 21 του Συντάγματος ενισχύσεως του θεσμού της οικογένειας, η χορήγηση των εξής αδειών στους γονείς πυροσβεστικούς υπαλλήλους του Π.Σ.: (α) Άδεια χωρίς αποδοχές (άρθρο 102 Α), (β) άδεια κύησης - τοκετού (άρθρο 103), (γ) άδεια ανατροφής τέκνου (άρθρο 103 Α) και (δ) άδεια διευκολύνσεων πυροσβεστικού προσωπικού με οικογενειακές υποχρεώσεις και ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Οι ως άνω διατάξεις νόμων θεσπίσθηκαν προς εκτέλεση της σχετικής επιταγής του άρθρου 21 του Συντάγματος, η οποία γίνεται από τον κανονιστικό νομοθέτη στα μέτρα των δυνατοτήτων του Κράτους και, ένα τέτοιο πρόσθετο μέτρο προστασίας των γονέων υπαλλήλων, που αποκτούν τρία τέκνα και άνω, είναι και το προβλεπόμενο, ρύθμιση που συνάδει προς την ως άνω συνταγματική επιταγή.

Συνεπώς, η τρίμηνη άδεια με πλήρεις αποδοχές χορηγείται μία μόνο φορά στον πυροσβεστικό υπάλληλο που έχει αποκτήσει τουλάχιστον τρίτο τέκνο, χωρίς ο τελευταίος να δικαιούται να την λαμβάνει και άλλες φορές, όσες και οι γεννήσεις κάθε τέκνου επιπλέον των τριών.

Κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη των Γεωργίου Κανελλόπουλου και Ευστρατίου Συνοίκη, Νομικών Συμβούλων του Κράτους (ψήφοι δύο), το Σύνταγμα στην μεν

παράγραφο 1 του άρθρου 21 θέτει υπό την προστασία του Κράτους την οικογένεια, ως θεμέλιο της συντηρήσεως και προαγωγής του Έθνους, το γάμο, τη μητρότητα και την παιδική ηλικία, στη δε παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου θεσπίζει την υποχρέωση του Κράτους για το σχεδιασμό και την εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής καθώς και τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων. Οι υποχρεώσεις αυτές του Κράτους, ενόψει της υφιστάμενης στη χώρα υπογεννητικότητας, ανάγονται στην προστασία της εθνικής επιβιώσεως. Υπό την σκέπη και σε εκτέλεση των συνταγματικών αυτών διατάξεων ερμηνευόμενες, οι διατάξεις του άρθρου 102 Α παράγραφος 2 του π.δ. 210/1992 έχουν την έννοια, ότι επιτρέπεται να χορηγείται με έγκριση του Υπαρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος στους γονείς πυροσβεστικούς υπαλλήλους, που ανήκουν στο πυροσβεστικό προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος, τρίμηνη μετ' αποδοχών άδεια συνεχόμενα ή τμηματικά, όχι όμως για διάστημα μικρότερο του ενός μηνός, άπαξ εντός του δυναμένου να χορηγηθεί ετήσιου χρονικού διαστήματος της εκάστοτε χορηγούμενης σε αυτούς για κάθε γέννηση τρίτου παιδιού και άνω άδειας άνευ αποδοχών, της οποίας η εν λόγω τρίμηνη μετ' αποδοχών άδεια αποτελεί τμήμα και αναγκαίο συμπλήρωμα. Πράγματι, υπό το πρίσμα των ως άνω συνταγματικών διατάξεων, η ρύθμιση της άπαξ χορηγήσεως της τρίμηνης μετ' αποδοχών άδειας επιβάλλεται να εγκλωβίζεται και να μπορεί να χορηγείται στο πλαίσιο του κατ' ανώτατο όριο ετήσιου χρονικού διαστήματος της άνευ αποδοχών όμοιας, να ακολουθεί δηλαδή ως τμήμα και αναγκαίο συμπλήρωμα την άνευ αποδοχών άδεια που έχει διάρκεια μέχρι ένα έτος και χορηγείται στους προαναφερόμενους δικαιούχους στην περίπτωση γεννήσεως τρίτου, καθώς και κάθε ενός επί πλέον τέκνου. Συνεπώς κατά τη γνώμη αυτή, στο ερώτημα προσήκει η απάντηση, ότι μπορεί να χορηγείται στους ανωτέρω υπαλλήλους και κατά τις προαναφερόμενες σκέψεις τρίμηνη άδεια με πλήρεις αποδοχές.

IV. Απάντηση.

Ενόψει των προεκτεθέντων, το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι η προβλεπόμενη στις διατάξεις των εδαφίων β' και γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 102 Α του π.δ. 210/1992, που προστέθηκε με το π.δ. 3/2014 (Α'6), τρίμηνη άδεια με πλήρεις αποδοχές χορηγείται μία μόνο φορά στη σταδιοδρομία του πυροσβεστικού υπαλλήλου που ανήκει στο πυροσβεστικό

προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος, εφόσον αυτός έχει αποκτήσει τουλάχιστον τρίτο τέκνο.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 15-5-2015

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσάφουλα Αυγερινού

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Παντελής Παπαδάκης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.